NORAKSTS
Lieta Nr.A42450106
AA43-0684-09/6

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2009.gada 25.augustā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja K.Krastiņa,
tiesneses I.Amona un S.Gintere,

piedaloties atbildētājas Rīgas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas domes pārstāvjiem *K.M.* un *A.J.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc akciju sabiedrības „Juridiskais birojs „Specialis”” pieteikuma par Rīgas domes priekšsēdētāja vietnieka 2006.gada 16.jūnija lēmumu Nr.1.43/RD-06-2165nd un Nr.1.43/RD-06-2162nd atcelšanu un labvēlīga administratīva akta izdošanu, sakarā ar akciju sabiedrības „Juridiskais birojs „Specialis”” apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 25.aprīļa spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Akciju sabiedrība „Juridiskais birojs „Specialis”” (turpmāk arī – pieteicējs) 2006.gada 27.februārī vērsās Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldē ar iesniegumu, kurā lūdza piešķirt nekustamā īpašuma nodokļa (turpmāk – NĪN) atvieglojumu 50% apmērā 2006.gada NĪN maksājumiem par pieteicējam piederošām 3/4 domājamām daļām no nekustamā īpašuma Rīgā, */adrese/* (*/kadastra numurs/*), kas sastāv no zemes gabala 889 m^2 platībā. Savu lūgumu pieteicējs pamatoja ar Rīgas domes 1998.gada 17.februāra saistošo noteikumu Nr.9 „Par nekustamā īpašuma nodokļa aprēķināšanu un atvieglojumu piešķiršanas kārtību Rīgā” (turpmāk - Saistošie noteikumi Nr.9) 2.1.punktu.

2006.gada 16.martā pieteicējs vērsās Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldē ar iesniegumu par NĪN atvieglojumu 50% apmērā piemērošanu 2006.gada NĪN maksājumiem par pieteicējam piederošo 1/2 domājamo daļu no nekustamā īpašuma Rīgā, */adrese/* (*/kadastra numurs/*), kas sastāv no zemes gabala 1489 m^2 platībā.

Ar Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes 2006.gada 10.aprīļa lēmumu Nr.PIP-06-5623-ls/05-20-1/06-140366-AL (turpmāk – 10.aprīļa lēmums) noraidīts pieteicēja 27.februāra iesniegums, savukārt ar Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes 2006.gada 11.aprīļa lēmumu

Nr.PIP-06-5755-ls/05-20-1/06-142036-AL (turpmāk – 11.aprīļa lēmums) noraidīts pieteicēja 16.marta iesniegums.

Nepiekrītot 10.aprīļa un 11.aprīļa lēmumiem, pieteicējs tos apstrīdēja.

[2] Ar Rīgas domes priekšsēdētāja vietnieka 2006.gada 16.jūnija lēmumu Nr.1.43/RD-06-2165nd atstāts negrozīts 10.aprīļa lēmums, savukārt ar 2006.gada 16.jūnija lēmumu Nr.1.43/RD-06-2162nd atstāts negrozīts 11.aprīļa lēmums.

Lēmums Nr.1.43/RD-06-2165nd un lēmums Nr.1.43/PR-06-2162nd (turpmāk abi kopā – Lēmumi) satur līdzīgu, turpmāk minēto motivāciju.

[2.1] Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 5.panta ceturtā daļa noteic, ka atsevišķām NĪN maksātāju kategorijām pašvaldība var noteikt atvieglojumus 90, 70, 50 vai 25 procentu apmērā no NĪN summas.

Saskaņā ar Saistošo noteikumu Nr.9 2.1.punktu NĪN maksātājiem par individuālo dzīvojamo māju apbūvi, kura netiek izmantota uzņēmējdarbībai, noteikts atvieglojums 50% apmērā no NĪN summas.

[2.2] Tulkojot Saistošo noteikumu Nr.9 2.1.punktu, jāievēro ārējo normatīvo aktu hierarhija un tajā ietvertie jēdzieni iztulkojami kopsakarā ar likumu „Par nekustamā īpašuma nodokli", uz kura pamata Saistošie noteikumi Nr.9 izdoti.

Likumā „Par nekustamā īpašuma nodokli" par priekšnosacījumu virknei nodokļa atbrīvojumu un atvieglojumu piemērošanai ir noteikta saimnieciskās darbības neveikšana attiecīgajā īpašumā. Līdz ar to Saistošajos noteikumos lietotais jēdziens „apbūves platības daļa, kas netiek izmantota uzņēmējdarbībai" ir interpretējams kā „zeme, kas netiek izmantota saimnieciskās darbības veikšanai" un izmantojams Ministru kabineta 2000.gada 4.aprīļa noteikumu Nr.131 „Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" normu piemērošanas noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr.131) 10.punktā paredzētais saimnieciskās darbības skaidrojums, proti, saimnieciskā darbība ir preču ražošana, darbu izpilde, tirdzniecība, pakalpojumu sniegšana un cita veida darbība par atlīdzību.

[2.3] Uz zemes vienībām Rīgā, */adrese/* un */adrese/* atrodas citām personām piederošas ēkas, līdz ar to starp pieteicēju-zemes daļas īpašnieku un ēku, kas atrodas uz zemes vienībām, īpašniekiem pastāv nomas attiecības. Atbilstoši Civillikuma 2112.pantam nomas attiecībās viena puse piešķir otrai pusei par zināmu nomas maksu kādas lietas lietošanu. Noma ir darījums par atlīdzību, un pieteicējs, iznomājot sev piederošu zemi ēku īpašniekiem, saņem atlīdzību, tādejādi veicot saimniecisko darbību.

Pastāvot šādiem apstākļiem, pieteicējam atteikts piešķirt NĪN atvieglojumu.

[3] Nepiekrītot Lēmumiem, pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par Lēmumu atcelšanu.

Pieteikums pamatots šādi.

[3.1] Saistošo noteikumu Nr.9 2.1.punkts ir imperatīva tiesību norma, tātad pastāvot abiem priekšnosacījumiem – individuālo dzīvojamo māju apbūve un tās neizmantošana uzņēmējdarbībā – pašvaldībai ir pienākums piešķirt NĪN atvieglojumu 50% apmērā.

[3.2] Nav strīda par to, ka uz pieteicējam piederošajiem zemes īpašumiem ir citām personām piederošas individuālās dzīvojamās mājas, un pieteicējam ir pienākums zemes īpašumus iznomāt uz tiem esošo individuālo dzīvojamo māju īpašniekiem, par to saņemot nomas maksu, kas nevar pārsniegt 5% no zemes kadastrālās vērtības gadā.

[3.3] Rīgas dome, atsakot piešķirt NĪN atvieglojumu, nepareizi interpretējusi un piemērojusi Saistošo noteikumu Nr.9 2.1.punktu, kurā kā priekšnosacījums nodokļa atvieglojuma piešķiršanai paredzēta pašas apbūves nevis zemes nekustamā īpašuma, uz kuras atrodas apbūve, neizmantošana uzņēmējdarbībā.

Šāda Saistošo noteikumu Nr.9 2.1.punkta interpretācija izriet no apstākļa, ka zeme un uz tās esošās ēkas ir fiziski un nedalāmi saistīti (Civillikuma 968.pants) arī gadījumos, kad juridiski zeme un ēkas ir atsevišķi un patstāvīgi nekustamie īpašumi, kas nozīmē, ka zemes nekustamais īpašums nevar tikt izmantots citiem mērķiem, nekā tiek izmantotas uz zemes esošās ēkas. Piemēram, zemes nekustamo īpašumu, uz kura ir individuālās dzīvojamās mājas, nevar izmantot lauksaimniecībā.

Atbilstoši likuma „Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 12.panta pirmās daļas 3.punktam un likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 54.panta pirmajai daļai pieteicējam kā zemes īpašniekam ir pienākums tam piederošos zemes īpašumus iznomāt uz tā esošo ēku īpašniekiem šo ēku uzturēšanai. Tādējādi zemes īpašumu lieto ēku īpašnieks (Civillikuma 2112.pants un 2130.pants) nevis pieteicējs, pie kam ēku īpašnieki zemes īpašumus lieto tiem mērķiem, kādiem tie iznomāti, tas ir, individuālo dzīvojamo māju uzturēšanai.

Ievērojot minēto, Rīgas dome ir nepareizi piemērojusi Saistošo noteikumu Nr.9 2.1.punktu, jo nav vērtējusi, vai un kādā apmērā uzņēmējdarbībā tiek izmantotas uz zemes īpašumiem esošās ēkas un būves, bet gan zemes īpašumu izmantošanu uzņēmējdarbībā, kas Saistošajos noteikumos Nr.9 nav noteikts kā priekšnosacījums NĪN atvieglojuma piešķiršanai vai nepiešķiršanai.

[3.4] Rīgas domes secinājums, ka zemes īpašumi tiek izmantoti uzņēmējdarbībā, jo pieteicējs par to lietošanu saņem atlīdzību nomas maksas veidā, ir nepamatots pēc būtības.

Saskaņā ar iepriekš minētajām tiesību normām starp zemes īpašnieku kā iznomātāju un ēku īpašnieku pastāv piespiedu zemes nomas tiesiskās attiecības.

Secinājums, ka zemes nekustamā īpašuma piespiedu iznomāšana ir uzņēmējdarbība, ir pretrunā uzņēmējdarbības (komercdarbības) jēdziena būtībai. Komercdarbība ir personas darbība, kas balstīta uz pašas personas pašiniciatīvu un brīvprātīgu rīcību, nevis ar likumu uzliktu pienākumu.

Demokrātiskā un tiesiskā valstī nevienu personu nevar piespiest nodarboties ar komercdarbību (saimniecisko darbību), tādējādi ar likumu zemes īpašniekam uzliktais pienākums iznomāt viņam piederošo zemes nekustamo īpašumu uz tā esošo ēku un būvju uzturēšanai nav uzskatāma par komercdarbību, tāpat kā jebkādas kompensācijas (atlīdzības) saņemšana par īpašuma tiesību ierobežojumu vai aizskārumu nav uzskatāma par komercdarbību.

[4] Rīgas dome paskaidrojumā par pieteikumu to neatzīst, pamatojoties uz Lēmumos norādītajiem argumentiem, papildus minot šādus.

[4.1] Nav pamatota pieteicēja norāde, ka nomas attiecības šajā gadījumā tiek nodibinātas uz likuma pamata, nevis brīvprātīgas vienošanās rezultātā, un ka tāpēc nevar uzskatīt, ka pieteicējam piederošā zemes vienība tiek izmantota saimnieciskajā darbībā. Tā kā tiesiskās sekas, kurām ir nozīme šajā lietā, ir vienādas gan piespiedu, gan brīvprātīgas zemes iznomāšanas gadījumā, proti, par attiecīgās zemes vienības iznomāšanu tās īpašnieks saņem atlīdzību nomas maksas veidā, jāsecina, ka pieteicēja norādītajam apstāklim nav tiesiskas nozīmes konkrētās lietas ietvaros.

[4.2] Lai izlemtu jautājumu par to, vai konkrētā zemes vienība tiek vai netiek izmantota uzņēmējdarbībā, nav nozīmes uz šīs zemes vienības atrodošās ēkas izmantošanas veidam. Ēkas izmantošanas veids ir svarīgākais priekšnoteikums, lai izlemtu jautājumu par ēkas aplikšanu ar NĪN, bet pieteicējam NĪN aprēķināts par zemi, kas, kā jau konstatēts iepriekš, ir uzskatāma par izmantotu uzņēmējdarbībā. Līdz ar to neatkarīgi no tā, kādam mērķim tiek izmantota ēka, kura atrodas uz pieteicējam piederošās zemes vienības, pieteicējam nav piemērojami NĪN atvieglojumi.

Turklāt pieteicējs ir komersants, tādēļ nav pieļaujama ieruna, ka saimnieciskā darbība, kas veikta, izmantojot komercreģistrā ierakstīto firmu, nebūtu komercdarbība. Visi komersanta īpašumā esošie aktīvi tiek izmantoti komercdarbības veikšanai.

[5] 2008.gada 15.aprīlī pieteicējs grozīja pieteikuma priekšmetu, lūdzot uzlikt Rīgas domei pienākumu izdot pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu.

[6] Ar Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 25.aprīļa spriedumu pieteikums noraidīts. Spriedums pamatots šādi.

[6.1] Lietā nav strīda par to, ka uz pieteicējam piederošajiem zemes īpašumiem (Rīgā, */adrese/* un Rīgā, */adrese/* – turpmāk Īpašumi) atrodas citām personām piederošas individuālās dzīvojamās mājas. Tāpat nav strīda, ka pieteicējam ir pienākums zemes īpašumus iznomāt uz tiem esošo individuālo dzīvojamo māju īpašniekiem.

Lietā ir strīds par Saistošo noteikumu Nr.9 2.1.punkta un jēdziena „izmantošana uzņēmējdarbībā" interpretāciju.

[6.2] Rīgas dome Saistošos noteikumus Nr.9 izdeva, pamatojoties uz likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 5.pantu, kas noteic, ka pašvaldības var izdot saistošus noteikumus, kuros paredzēti atvieglojumi atsevišķām NĪN maksātāju kategorijām.

Saistošo noteikumu Nr.9 2.1.punktā noteikts, ka atvieglojumi tiek piemēroti NĪN maksātājiem par individuālo dzīvojamo māju apbūves platības daļu, kura netiek izmantota uzņēmējdarbībai, 50% apmērā no nodokļa summas.

NĪN maksā Latvijas vai ārvalstu fiziskās un juridiskās personas un uz līguma vai citādas vienošanās pamata izveidotas šādu personu grupas vai to pārstāvji, kuru īpašumā vai tiesiskā valdījumā ir nekustamais īpašums (likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta pirmā daļa). Tātad nodokļa samaksas jautājums ir nesaraujami saistīts ar īpašniekam piederošo nekustamo īpašumu. Lietā nav strīda, ka pieteicēja Īpašumi ir zemes gabali.

Tiesas ieskatā Saistošo noteikumu Nr.9 2.1.punktā, kurā iet runa par individuālo dzīvojamo māju apbūves platības daļu, ar vārdu salikumu „apbūves platības daļa" ir saprotama daļa no zemes gabala, uz kura atrodas māja. Pretējā gadījumā veidotos situācija, kad, pastāvot šķirtam zemes un uz tās esošo būvju īpašumam, nodokļa atvieglojuma piemērošana pieteicējam (kā nekustamā īpašuma nodokļa maksātājam par zemi) būtu atkarīga no cita nekustamā īpašuma īpašnieka (būves īpašnieka) gribas un rīcības ar savu īpašumu – gadījumā, ja individuālās dzīvojamās mājas īpašnieks māju izmantotu uzņēmējdarbībā, tad zemes īpašniekam nebūtu iespējams pretendēt uz nodokļa atvieglojumu.

Līdz ar to secināts, ka Rīgas dome, izlemjot jautājumu par nodokļu atvieglojuma piešķiršanu pieteicējam, pamatoti ir vērtējusi tieši pieteicēja nekustamā īpašuma izmantošanu vai neizmantošanu uzņēmējdarbībā.

[6.3] Tiesa piekritusi pieteicēja norādei, ka piespiedu nomas attiecībās nepastāv līgumslēdzēju pušu brīvi izteikta griba attiecībā uz nomas līguma slēgšanu, kas neatbilst vispārpieņemtai uzņēmējdarbības būtībai. Pieteicējam kā zemes īpašniekam, uz kuras atrodas citām personām piederošas būves, saskaņā ar likuma „Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 12.panta pirmās daļas 3.punktu un likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 54.panta pirmo daļu, ir pienākums slēgt nomas līgumu.

Tiesa uzskatījusi, lai izvērtētu, vai šādas piespiedu nomas attiecības ir vai nav atzīstamas par uzņēmējdarbību, nepietiek tikai ar šauru nomas attiecību izvērtējumu, bet nepieciešama plašāka šāda darījuma analīze.

Pieteicējs ir akciju sabiedrība, līdz ar to atbilstoši Komerclikuma 134.panta otrajai daļai un 1.panta pirmajai daļai – komersants. Nav strīda par to, ka komersantam ir tiesības brīvi izvēlēties komercdarbības veidus, kas nav aizliegti ar likumu (Komerclikuma 4.panta otrā daļa). No šīs normas arī būtu secināms, ka jāpastāv brīvi izvēlētam komercdarbības veidam, un piespiedu noma, pieteicēja ieskatā, neietver sevī šādu brīvu gribu.

Tomēr šajā lietā vērā ņemams tas, ka šādas piespiedu nomas slēgšana bija tikai viens no pieteicēja veiktās uzņēmējdarbības elementiem, uz kuru pieteicējs mērķtiecīgi ir virzījies. Lietā nav strīda, ka pieteicējs kā komersants ir iegādājies Īpašumus 2004.gadā, un darījumu norises laikā zināja par individuālo dzīvojamo māju atrašanos uz zemes gabaliem. Izšķiršanās – kļūt vai nekļūt par Īpašumu īpašnieku, līdz ar to arī noteiktu tiesību un pienākumu uzņemšanās, ir komersanta brīvā griba un brīvā darbības izvēle. Komerclikuma 4.panta pirmā daļa noteic, ka var pastāvēt noteikti komercdarbības ierobežojumi, un komersantiem ir pienākums šos ierobežojumus ievērot. Tiesa uzskatījusi, ka mērķtiecīga komersanta darbība, iegādājoties noteiktus nekustamos īpašumus, ir uzskatāma par uzņēmējdarbību, kas veikta ar mērķi gūt ienākumus. Tiesa nerada citu skaidrojamu šādām pieteicēja darbībām un arī pats pieteicējs citu skaidrojumu nesniedz. Līdz ar to nav pamata apšaubīt, ka pieteicējs kā komersants izmanto Īpašumus komercdarbībā peļņas gūšanas nolūkā.

[6.4] Saistošajos noteikumos Nr.9 lietots termins „uzņēmējdarbība". Ievērojot to, ka Saistošie noteikumi ir izdoti, pamatojoties uz likumu „Par nekustamā īpašuma nodokli", tajos ietvertais jēdziens ir vērtējams kopsakarībā ar likumā noteikto.

Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 1.panta otrajā daļā paredzētie atbrīvojumi no NĪN nomaksas ir saistīti ar nekustamā īpašuma neizmantošanu saimnieciskajā darbībā. Termina „saimnieciskā darbība" skaidrojumi doti Noteikumu Nr.131 (*bija spēkā līdz 2006.gada 28.jūnijam*) 10.punktā un Ministru kabineta 2006.gada 20.jūnija noteikumu Nr.495 „Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" normu piemērošanas kārtība" 11.punktā – saimnieciskā darbība ir preču ražošana, darbu izpilde, tirdzniecība, pakalpojumu sniegšana un citu veidu darbība par atlīdzību. Šāds termina skaidrojums pilnībā sakrīt ar Komerclikuma 1.panta trešajā daļā noteikto. Tiesas ieskatā nomas attiecības ir atzīstamas par sistemātisku, patstāvīgu darbību par atlīdzību, līdz ar to nav arī šaubu, ka no pieteicēja puses tā uzskatāma par saimniecisko darbību peļņas gūšanas nolūkā. Šai darbībai likumā ir noteikti aprobežojumi, bet Komerclikums to pieļauj, un pats pieteicējs ir veicis mērķtiecīgas darbības, lai kļūtu par Īpašumu īpašnieku, līdz ar ko arī būtu spiests ievērot gan pienākumu slēgt nomas līgumu, gan arī varētu rēķināties ar likuma garantētu ienākumu apjomu.

[6.5] Ievērojot minēto, tiesa secināja, ka pieteicējs, iznomājot sev piederošo zemes nekustamo īpašumu uz zemes esošo individuālo dzīvojamo māju īpašniekiem, veic saimniecisko darbību, tādējādi Rīgas dome attiecībā uz pieteicēju un viņam piederošo Īpašumu pamatoti ir atteikusies piemērot Saistošo noteikumu 2.1.punktā paredzēto atvieglojumu.

Tādējādi nav pamata uzlikt atbildētājam pienākumu izdot pieteicēja prasīto labvēlīgo administratīvo aktu, piemērojot nodokļa atvieglojumu 50 procentu apmērā.

[7] Par Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 25.aprīļa spriedumu pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību.

Apelācijas sūdzība pamatota šādi.

[7.1] Pieteicējs piekrīt tiesas secinājumam, ka lietā nav strīda par faktiskajiem apstākļiem, bet gan par Saistošo noteikumu Nr.9 2.1.punkta interpretāciju konkrētajos faktiskajos apstākļos.

[7.2] Pieteicējs nepiekrīt tiesas dotajai Saistošo noteikumu Nr.9 2.1.punkta jēdziena „apbūves platības daļa" interpretācijai. Tiesa nepamatoti uzskata, ka „apbūves platības daļa" ir daļa no zemes gabala, uz kura atrodas individuālā dzīvojamā māja, nevis daļa no pašas dzīvojamās mājas.

[7.3] Pieteicējs nepiekrīt tiesas dotajai Saistošo noteikumu Nr.9 2.1.punktā esošā jēdziena „uzņēmējdarbība" interpretācijai kopsakarā ar piespiedu nomas attiecību izveidošanos un pastāvēšanu.

[8] Paskaidrojumā par apelācijas sūdzību Rīgas dome norāda uz šādiem apstākļiem.

Saistošo noteikumu Nr.9 2.1.punkts ir piemērojams tikai gadījumos, ja individuālā dzīvojamā māja vai arī domājamā daļa no tās un zeme zem tās ir vienots nekustamais īpašums. Atvieglojumi nav piešķirami personām, kurām pieder tikai zeme zem individuālās dzīvojamās ēkas, jo šajā gadījumā starp zemes īpašnieku un ēkas īpašnieku veidojas piespiedu nomas attiecības, kuru rezultātā zemes īpašnieks ir tiesīgs saņemt nomas maksu par zemes izmantošanu, kas ir uzskatāms par saimniecisko darbību.

Analizējot likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 1.panta otrajā daļā noteiktos atbrīvojumus no NĪN nomaksas ir secināms, ka NĪN netiek aprēķināts pārsvarā par tādiem nekustamajiem īpašumiem, no kuru izmantošanas nevar gūt atlīdzību un kuri netiek izmantoti saimnieciskajā darbībā.

Gan likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 1.panta otrajai daļai, gan Saistošo noteikumu Nr.9 2.1.punktam ir vienāda jēga – samazināt personām NĪN maksājumus par tiem īpašumiem, kurus lietojot netiek saņemta nekāda veida atlīdzība.

Pieteicējs, atšķirībā no tādiem nekustamo īpašumu īpašniekiem, kuriem pieder gan zeme, gan uz tās esošās ēkas, var saņemt atlīdzību par individuālās dzīvojamās mājas aizņemto platības daļu, līdz ar to prasība par NĪN atvieglojuma piešķiršanu nav pamatota.

[9] Pieteicēja pārstāvis uz tiesas sēdi pēc tiesas aicinājuma nav ieradies, par neierašanas iemesliem tiesai nav ziņojis un nav lūdzis atlikt lietas izskatīšanu.

Uzklausījusi atbildētāja pārstāvju viedokļus un ņemot vēra to, ka pieteicējam par tiesas sēdes norises laiku un vietu likumā noteiktajā kārtībā

paziņots, nosūtot tiesas pavēsti, apgabaltiesa atzina, ka lietu iespējams izskatīt bez pieteicēja pārstāvja klātbūtnes.

Atbildētāja pārstāvji tiesas sēdē apelācijas sūdzību neatzina un lūdza pieteikumu noraidīt.

Motīvu daļa

[10] Noklausījusies atbildētāja pārstāvju paskaidrojumus, pārbaudījusi apelācijas sūdzību, administratīvās lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka pieteicēja apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[11] APL 307.panta ceturtā daļa noteic, ka gadījumā, kad tiesa, izskatot apelācijas sūdzību, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus. Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums, kas norādīts šā sprieduma [6.1]-[6.5] punktos, ir pareizs un pilnībā pietiekams. Līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar APL 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai un APL 251.panta piektajā daļā norādītos apsvērumus atkārtoti nenorāda.

Apgabaltiesa konstatē, ka pirmās instances tiesa spriedumā neprecīzi atreferēja Saistošo noteikumu Nr.9 2.1.punkta saturu, norādot, ka minētā norma noteic, ka atvieglojumi tiek piemēroti NĪN maksātājiem par individuālo dzīvojamo māju *apbūves platības daļu*, kura netiek izmantota uzņēmējdarbībai; precīza normas redakcija paredz atvieglojumus NĪN maksātājiem par individuālo dzīvojamo māju *apbūvi*, kura netiek izmantota uzņēmējdarbībai. Minētā neprecizitāte apgabaltiesas ieskatā nav būtiska un nav ietekmējusi pirmās instances tiesas secinājumus pēc būtības – ka konkrētajā gadījumā nav pamata izdot pieteicējam labvēlīgu administratīvu aktu par NĪN atvieglojuma piemērošanu.

[12] Saistošo noteikumu Nr.9 2.punkts noteic atvieglojumus NĪN maksātāju kategorijām, un atbilstoši šo noteikumu 2.1.punktam atvieglojumi 50% apmērā no NĪN summas tiek noteikti NĪN maksātājiem par individuālo dzīvojamo māju apbūvi, kura netiek izmantota uzņēmējdarbībā; savukārt atbilstoši noteikumu 2.2.punktam atvieglojumi 25% apmērā no NĪN summas tiek noteikti NĪN maksātājiem par daudzdzīvokļu mājas apbūves platības daļu, kura netiek izmantota uzņēmējdarbībā.

Administratīvā apgabaltiesa no Saistošo noteikumu Nr.9 2.punkta vārdiskā (gramatiskā) formulējuma konstatē, ka šā punkta mērķis bija piemērot nodokļa atvieglojumu par to nekustamo īpašumu (daudzdzīvokļu mājas daļu vai individuālo dzīvojamo māju), kas netiek izmantots uzņēmējdarbībā.

Likumā „Par nekustamā īpašuma nodokli" 1.panta otrajā daļā paredzētie atbrīvojumi no nekustamā īpašuma nodokļa nomaksas ir saistīti ar nekustamā īpašuma neizmantošanu saimnieciskajā darbībā.

Nodokļa maksātājs konkrētajā gadījumā ir zemes īpašnieks – pieteicējs, kuram dzīvojamā ēka nepieder un kurš to nelieto. Tādējādi, piemērojot minēto nodokļa atvieglojumu, to saņemtu nevis persona (vai personas), kurai pieder dzīvojamā māja (vai dzīvoklis daudzdzīvokļu mājā), kas netiek izmantota uzņēmējdarbībā, bet gan cita persona – zemes īpašnieks, kuram ir tiesības no ēkas īpašnieka/kopīpašniekiem saņemt nomas maksu un tādējādi gūt peļņu.

Apgabaltiesa norāda, ka likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 1.panta otrajai daļai, gan Saistošo noteikumu Nr.9 2.punktam ir vienāda jēga, proti, samazināt personām NĪN maksājumus par tiem īpašumiem, kuros lietojot dzīvošanai, netiek saņemta atlīdzība. Tādējādi tiesa secina, ka Saistošajos noteikumos Nr.9 ietvertais jēdziens „uzņēmējdarbība" ir pielīdzināms likumā „Par nekustamā īpašuma nodokli" lietotajam jēdzienam „saimnieciskā darbība".

Līdzīgas atziņas Administratīvā apgabaltiesa ir paudusi citās lietās ar līdzīgiem faktiskajiem apstākļiem – kad zemes, uz kuras atrodas citām personām piederošās daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas, īpašnieki lūguši piešķirt atvieglojumu, pamatojoties uz Saistošo noteikumu Nr.9 2.2.punktu (*sk. Administratīvās apgabaltiesas 2009.gada 9.marta spriedumu lietā Nr.A42452606 un 2009.gada 16.marta spriedumu lietā Nr. A42507906*).

Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka situācijā, kad dzīvojamai ēkai, kas netiek izmantota uzņēmējdarbībā, ir viens īpašnieks, bet zemes gabalam, uz kura ēka atrodas, cits īpašnieks, Saistošo noteikumu Nr.9 2.punktā minētie nodokļu atvieglojumi nav piemērojami. Nodokļa maksātājs konkrētajā gadījumā ir zemes īpašnieks – pieteicējs, kuram dzīvojamā ēka nepieder un kurš to nelieto. Tādējādi, piemērojot minēto nodokļa atvieglojumu, to saņemtu nevis persona, kurai pieder dzīvojamā māja vai tās daļa, kas netiek izmantota uzņēmējdarbībā, bet gan cita persona – zemes īpašnieks, kuram ir tiesības no ēkas īpašnieka/kopīpašniekiem saņemt nomas maksu un tādējādi gūt peļņu.

Administratīvā apgabaltiesa secina, ka, piemērojot pieteicējam minēto nodokļa atvieglojumu, Saistošo noteikumu Nr.9 2.punkts tiktu piemērots pretēji tā mērķim, jo atvieglojums būtībā tiktu piemērots īpašumam, kas tiek izmantots uzņēmējdarbībā, no kā iespējams gūt peļņu. Līdz ar to pieteikums pamatoti ir noraidīts.

[13] Apgabaltiesa kā nepamatotu noraida pieteicēja argumentu, ka, atzīstot piespiedu nomas attiecības par uzņēmējdarbību, tas nozīmētu, ka personu ar likumu varētu piespiest nodarboties ar saimniecisko darbību, kas neatbilst izpratnei par demokrātisku un tiesisku valsti.

Pirmās instances tiesa arī pamatoti norādījusi, ka pieteicējs pirms Īpašumu iegādes varēja izlemt, vai vēlas iegūt tādu īpašumu, uz kura atrodas citai personai piederošas dzīvojamas ēkas, un tādējādi pieteicējam būs pienākums atbilstoši normatīvo aktu prasībām noslēgt nomas līgumu. Tātad pats pieteicējs, pērkot Īpašumus, apzināti izvēlējās iesaistīties piespiedu nomas attiecībās.

[14] Apgabaltiesa atzīst pārsūdzēto Lēmumu par tiesisku un pamatotu, un atzīst, ka nav pamata pieteikuma apmierināšanai par pienākuma uzlikšanu atbildētājam izdot pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu, piešķirot pieteicējam 2006.gadā NĪN atvieglojumu par Īpašumiem 50% apmērā, pamatojoties uz Saistošo noteikumu Nr.9 2.1.punktu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

noraidīt akciju sabiedrības „Juridiskais birojs „Specialis”” pieteikumu par administratīvā akta izdošanu par nekustamā īpašuma nodokļa atlaides piemērošanu 50 procentu apmērā par 2006.gadu nekustamā īpašuma Rīgā, */adrese/* (*/kadastra numurs/*) 3/4 domājamām daļām un nekustamā īpašuma Rīgā, */adrese/* (*/kadastra numurs/*) 1/2 domājamo daļu.

Spriedumu 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja	(*paraksts*)	K.Krastiņa
Tiesneses	(*paraksts*)	I.Amona
	(*paraksts*)	S.Gintere

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese K.Krastiņa
Rīgā, 2009.gada 25.augustā